

دستور جلسه: سواد سلامت

رئوس نتایج و توصیه‌های قابل اجرا:

امروزه سواد سلامت، به عنوان یکی از محورهای مهم سیاست‌های سلامت در بسیاری از کشورها پیگیری می‌شود. منظور از سواد سلامت مهارت‌های شناختی و اجتماعی است که انگیزه و توانایی لازم را برای دسترسی، درک و کاربرد اطلاعات در حوزه سلامت ایجاد می‌نماید، به گونه‌ای که سلامت مطلوب را حفظ کرده و ارتقاء دهد. سواد سلامت در واقع رکن ارتباطی مردم با نظام سلامت و محور خودمراقبتی است.

همه آحاد جامعه به ارتقای سواد سلامت نیاز دارند اما سطوح این نیاز متفاوت است. بنابراین برنامه‌ها و اقدامات در این خصوص باید برای مخاطبین گسترده در نظر گرفته شوند.

در مهمترین سند بالادستی سلامت در کشورمان، سواد سلامت در بندهای دوم و یازدهم سیاست‌های کلی سلامت ابلاغی مقام معظم رهبری در فروردین ماه ۱۳۹۳ مورد تاکید قرار گرفته است.

دفتر آموزش بهداشت از ابتدای تشکیل معاونت بهداشت به انحاء مختلف در ساختار وزارت بهداشت وجود داشته است. در دهه هشتاد نام این دفتر، به دفتر آموزش بهداشت و ارتقای سلامت تغییر یافت که نشانگر تاکید بر اهمیت ارتقای سلامت بود.

با توجه به اهمیت موضوع سواد سلامت به نظر میرسد لازم است به مقوله سواد سلامت به عنوان یک دستور کار جدی توجه کرد. هرچند تعیین اولویت‌های تمرکز در برنامه‌های سواد سلامت با اتکا با داده‌ها و تحلیل‌های وزارت بهداشت باید انجام پذیرد اما آموزش در بسیاری از موارد باید در بستر نظام آموزشی و با استفاده از روش‌های آموزشی تعاملی و فعال و اثرگذار و با در نظر گرفتن مطالعات اجتماعی انجام شود. همچنین فرهنگ‌سازان جامعه و رسانه‌ها برای ارتقای سواد سلامت، نقش مهم دارند که بدون همکاری آنها امور به نتیجه مطلوب نخواهند رسید. موارد زیر در مورد این مقوله قابل ذکر و توجه می‌باشد.

۱. سواد سلامت یک موضوع حاکمیتی است، بنابراین باید کلیه سازمان‌ها و نهادهای حاکمیتی شامل اجرائی، قانونگذاری و قوه قضاییه در آن ایفای نقش نمایند.
۲. در این راستا، الویت بندی موضوعی و محتوایی با در نظر گرفتن نیازهای حال و آینده توسط وزارت بهداشت صورت گیرد.
۳. تهیه محتوای برنامه‌های مرتبط با سلامت در شبکه‌های اطلاع رسانی و صدا و سیما منطبق با دستورالعمل‌های وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی انجام شوند.
۴. محتوای پایگاه اطلاع رسانی آوای سلامت و سایر محصولات عمومی توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تکمیل و روزآمد شود
۵. توصیه به آموزش سواد سلامت حین ارائه خدمت توسط موسسات ارائه کننده خدمات سلامتی، پیش بینی بسته‌های حمایتی مالی و تشویقی و تعرفه‌ای برای این موسسات و اعتبار بخشی برای برنامه‌های آموزش حین خدمت
۶. آشنایی پزشکان و گروه پزشکی با موضوع سواد سلامت و اولویت‌های آن
۷. برنامه ریزی ویژه برای آموزش گروه‌های آسیب پذیر از جمله بیماری‌های مزمن، آسیب‌های اجتماعی و یا شرایط خاص مانند سالمندی یا معلولیت
۸. ورود مباحث مرتبط با سواد سلامت به نظام آموزشی از مهدکودک تا دانشگاه و بررسی اثربخشی آموزش‌های ارائه شده در آموزش و پرورش
۹. برقراری ارتباط با حوزه‌های علمی و آموزش و راه اندازی کمپین‌های آموزشی به خصوص در ایام تبلیغات دینی
۱۰. برنامه ریزی برای ارتقاء سطح سلامت افراد شناخته شده و مشهور در جامعه مانند هنرمندان، شخصیت‌های سیاسی، خبرنگاران و برنامه‌سازان در رسانه‌ها

۱۱. استفاده از ظرفیت تشکل های مردمی و انجمن های علمی به عنوان بستر ارتقای سواد سلامت

۱۲. توانمندسازی جامعه برای ارزیابی و نقد اطلاعاتی که از منابع مختلف دریافت می کنند

۱۳. استاندارد کردن و قابل استفاده نمودن برچسب های داروها، لوازم آرایشی و بهداشتی و همچنین مواد خوراکی

۱۴. انجام پیمایش های ملی برای پایش سواد سلامت و رصد تغییرات آن

۱۵. تشکیل و فعالیت دفتر ارتقاء سلامت در وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی زیر نظر مستقیم وزیر محترم بهداشت

۱۶. فرهنگستان باید در موارد زیر فعال باشد: ۱- حمایت طلبی و پایش موارد فوق ۲- اثرگذاری روی روشمندی ارتقای سواد

سلامت، یافتن راه های اثرگذار در ارتقای سواد سلامت جامعه و نقش آفرینی در اولویت بندی نیازهای سواد سلامت مخاطبین

عام یا خاص

نحوه پیگیری توصیه ها:

گزارشی از روند پیشرفت طرح های تحقیقاتی ارائه گردید.

تاریخ و موضوع جلسه بعدی:

پس از موج پنجم کرونا

تهیه کننده: دکتر خیام زاده